Het Groninger Landschap

Natuurherstel in het Bourtangerveld

De natuur in het schrale grasland van Bourtangerveld staat onder druk. Schraal grasland is zeldzaam in West-Europa en is leefgebied voor bijzondere soorten als steenanjer en bruine vuurvlinder. Daarnaast is het natuurgebied bij Bourtange een potentieel leefgebied voor de adder, maar deze soort is met de ontginningen en intensief landgebruik verdwenen. In Duitsland is echter een vitale populatie adders aanwezig op minder dan een kilometer afstand van het Bourtangerveld.

Het gebied is zowel aan Nederlandse als aan Duitse zijde omgeven door diep ontwaterde en intensief gebruikte landbouwgronden, met stikstofdepositie en verdroging tot gevolg. Juist de combinatie van stikstofdepositie en verdroging zorgt voor massale ontkieming van bosopslag. Maar voor de kenmerkende plantensoorten en de mogelijk toekomstige adders moet het droge schraalgrasland vooral open blijven. Daarnaast zijn mantel-zoom vegetaties, struwelen en randen van braamstruwelen hier vooral interessant voor reptielen. Het reguliere beheer met onder andere Nederlandse landgeiten en konikpaarden is echter niet opgewassen tegen de hoeveelheid bosopslag.
Afgelopen jaar is Het Groninger Landschap gestart met maatregelen voor natuurherstel. Het Bourtangerveld moet op enkele struwelen na een open karakter behouden, zodat kenmerkende plantensoorten behouden blijven en het gebied geschikt wordt voor de komst van de adder. Bosopslag moet op verschillende plekken in het gebied verwijderd worden om bosontwikkeling te voorkomen. En er komt een ecologische verbindingszone met inheemse struiken tussen het Duitse natuurgebied en het Bourtangerveld. Via deze verbindingszone kunnen adders uit de Duitse populatie naar het Bourtangerveld komen, waardoor een potentieel leefgebied van circa honderd hectare ontstaat.

Silvan Puijman
Natuurbeheerder

Schraal grasland is zeldzaam in Nederland. (Foto: Marleen Annema)

Brabants Landschap

Van ruige weiden naar rijk blauwgrasland

Op Landgoed Tongelaar bij Mill liggen De Gagel en De Hoeven, twee voormalige landbouwenclaves die oorspronkelijk deel uitmaakten van het overstromingsgebied van de Maas. Doordat ze aan de voet van de Peelhorst liggen, is er sprake van toevoer van basenrijk grondwater. Uit bodemonderzoek bleek daarnaast dat de bodem hier (zeer) ijzerrijk, licht tot matig kalkhoudend en goed gebufferd is. Deze combinatie zorgt ervoor dat er in deze percelen goede kansen aanwezig zijn voor de ontwikkeling van een mozaïek aan droge en vochtige tot natte, schrale vegetaties, waaronder heischraal grasland, blauwgrasland en dotterbloemhooiland. In 2023 is daarom, met financiering vanuit de subsidieregeling Biodiversiteit en Leefgebieden, een grootschalig natuurontwikkelingsproject uitgevoerd. Hiervoor is over een oppervlakte van 25 hectare de voedselrijke bovenlaag verwijderd (20-40 cm), zijn zogeheten LOP-stuwen geplaatst, die landeigenaren zelf kunnen bedienen en zijn verschillende watergangen gedempt of verondiept. Met de realisatie van het project zijn gunstige omstandigheden gecreëerd voor verschillende Rode Lijstsoorten, zoals teer guichelheil, moeraswespenorchis, blauwe knoop, bont dikkopje en bruin blauwtje. Deze soorten zijn door de provincie Brabant ook aangewezen als prioritaire soorten.
Om te volgen in hoeverre het project de gewenste resultaten behaalt, is een monitoringsplan opgesteld waarbij soorten vegetatiekarteringen uitgevoerd worden en de grondwaterstanden gemeten worden via een geplaatste peilbuis. We zijn benieuwd wat dit eerste groeiseizoen na de uitvoering gaat opleveren.

De bovenlaag Van De Gagel en De Hoeven is verwijderd. (Foto: Brabants Landschap)

Vivian Maas
Ecoloog

LandschappenNL

De teksten zijn afkomstig van de Provinciale Landschappen.
www.landschappen.nl